

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE/A D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

GUIA TURÍSTICA D'ALMENARA

Alumne: Vicente Alegre Alfonso

Tutor TFG: Enric Ramiro Roca

Àrea: Didàctica de les Ciències Socials

Curs acadèmic: 2016-2017

AGRAÏMENTS

Aquest Treball de Final de Grau ha estat supervisat per Enric Ramiro Roca a qui he d'agrair la seua preocupació en que trobara un tema que m'omplira, però sobretot, per haver estat sempre a la disposició davant qualsevol necessitat.

També vull agrair a la meua família, pilar important dins de totes les etapes educatives per haver estat sempre recolzant-me en tot allò que he fet i en especial als meus nebots, Ana i Sergi, a qui vull dedicar aquest treball com a referència de futur.

A tota la comunitat educativa del CEIP Juan Carlos I d'Almenara pel consentiment i facilitats a l'hora de posar en pràctica aquest projecte. D'una manera especial a l'alumnat de la classe de 1rA amb qui he pogut aprendre moltes coses.

No vull oblidar-me tampoc de Pere Hormigos, cronista d'Almenara; Chelo Estrada, bibliotecària; i les tècniques de l'oficina de turisme d'Almenara, Vanessa i Ethel; als quals done les gràcies per la seua atenció i informació prestada.

Finalment, Alfredo Ferrer, el meu supervisor, a qui ja considere un amic, li estaré sempre agraït per fer-me creure que volent i amb confiança es pot aconseguir allò que et proposes.

ÍNDEX

RESUM.....	1
1. JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA ESCOLLIDA.....	2
2. INTRODUCCIÓ TEÒRICA.....	3
2.1 Ciències Socials, Geografia i Geografia Humana.....	3
2.2 El turisme.....	4
2.3 El Turisme a Almenara.....	5
2.4 Guia Turística d'Almenara, de xiquets i per a xiquets.....	5
3. METODOLOGIA DE LA GUIA	6
3.1 Ubicació del projecte	6
3.2 Procediment.....	6
3.3 Com es desenvolupa?.....	7
3.4 Temporalització	10
3.5 Recursos utilitzats	10
3.6 Avaluació	11
4. RESULTATS I CONCLUSIONS.....	12
4.1 Resultats.....	12
4.2 Conclusions.....	15
5. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA.....	16
6. ANNEXES.....	17

RESUM

És important conèixer el poble on vius tant la seua part històrica com cultural i quina millor forma que siguen els propis alumnes qui elaboren els continguts que també els serviran per a donar a conèixer el seu poble a altres xiquets i majors. Per això al TFG que s'exposa a continuació es fa una introducció per comprendre el significat del terme guia turística, englobant-lo dins les Ciències Socials en la branca de Geografia, més en concret la Geografia humana. Així mateix, s'analitza el turisme i centrant el tema, el d'Almenara, poble de la província de Castelló i on es fica en pràctica la creació d'una guia turística, que és en definitiva un dels objectius d'aquest treball.

Després de la introducció teòrica es planteja una Unitat Didàctica per a la creació de la guia turística d'Almenara que es porta a la pràctica per part dels alumnes de la classe de 1rA del CEIP Juan Carlos I, fent-los participants de l'experiència. Amb l'aportació d'informació, exposició de continguts, muntatge dels seus apartats i posterior visualització dels seus resultats.

En resum, amb el desenvolupament d'aquesta acció professional ajudem a divulgar els atractius turístics de la localitat entre els xiquets, joves i majors de la localitat i dels voltants.

Descriptors: guia turística, poble, Almenara, Ciències Socials i turisme.

1. JUSTIFICACIÓ DE LA TEMÀTICA ESCOLLIDA

El present treball de final de grau està enfocat a l'elaboració d'una guia turística, en concret, de la localitat on s'ha fet les últimes pràctiques externes. Aquesta temàtica va ser escollida no fa molt mesos, després d'haver estat donant-li voltes a què i com podria ser el meu TFG. La base la tenia clara des de la primera conversa amb el meu tutor, havia de tindre present que l'àrea del coneixement havien de ser les Ciències Socials. Moltes idees em van vindre al cap en un primer moment, la majoria proposades podrien haver sigut interessants haver-les dut a terme, però no eren temes dels quals jo estava convençut. Fins a dues vegades vaig canviar de temàtica, perquè com bé em va dir Enric Ramiro, el meu tutor, escollira el que jo volgués tenint sempre present com a columna vertebral del treball les Ciències Socials. Però, sobretot que allò que fera ho agafara amb il·lusió i em servira per a alguna cosa. I això vaig fer, buscar i buscar, fins que un dia de sobte després d'haver-me frustrat diverses vegades per no trobar res amb el que em poguera sentir agust, em va sorgir la idea de fer una guia turística amb els alumnes. I crec que va ser la millor decisió que vaig prendre.

Des d'aquest dia, i no fa tant que vaig tindre clar que portava endavant la meua idea, no he parat ni un sol moment de treballar al voltant d'aquesta. Per una banda a nivell personal, parlant amb persones que podien facilitar-me informació sobre el poble d'Almenara i triant allò que podia ser interessant, com és el cas de Pere Hormigos, el cronista, també tècnic i regidor de cultura de l'Ajuntament durant molts anys; amb Chelo Estrada, la bibliotecària, la qual em va sorprendre amb l'arxiu històric i cultural local que tenen a l'abast dels usuaris i les tècniques de turisme de l'oficina d'informació turística d'Almenara, Vanessa i Ethel. Per altra banda, a nivell d'aula, amb el treball realitzat amb els xiquets al portar a la pràctica la idea i tot allò que he pogut aprendre amb la seua realització.

Crear una guia turística, es oferir als turistes i als veïns de la localitat de totes les edats, i en aquest cas, de cara als més menuts, una visió d'allò més important que té un poble o ciutat, és com vendre un producte als consumidors, en definitiva, promocionar un espai.

La meua proposta es centra en treballar sobre la realitat, el seu poble. Que siguen els propis alumnes els encarregats de confeccionar la guia, fer-los protagonistes dins el seu aprenentatge, que es senten identificats en el lloc on viuen i que sapiguen explicar a altres tot allò que tenen a Almenara. I aquest ha sigut el meu propòsit des del començament, sentir-me identificat en el lloc on he estat fent les pràctiques. Considere molt important en la vida de les persones el patrimoni cultural i les tradicions dels pobles, tenir sempre present d'on venim i cap on anem. Així és com ho vaig aprendre a casa i com ho intente fer allà on vaig.

La creació d'aquest projecte ha suposat fer una recerca d'informació prèvia, ubicar la guia turística dins les ciències socials, treballar el muntatge i la confecció de la guia amb els alumnes utilitzant diverses tècniques apreses durant tota la titulació de grau. Aquesta està dividida en apartats,

tractant aquells aspectes importants els qual més interès despertem als alumnes i que creiem que interessaran a d'altres. També s'amplia la informació de la guia donant enllaços per a fomentar la utilització de les noves tecnologies i així fer-la el més visual, didàctica i atractiva possible.

2. INTRODUCCIÓ TEÒRICA

2.1 Ciències Socials, Geografia i Geografia Humana

La branca de les Ciències Social és molt ampla, Gross (1983), citat per Rafael Sebastià (2008), utilitza el concepte de ciència social com «l'estudi dels sistemes i subsistemes socials: el sistema social de rols i de conducta de rols (la sociologia), el sistema cultural de normes de conducta o de costums (antropologia), el sistema polític de control social i l'assignació del poder (ciències polítiques), el sistema econòmic de produir, distribuir i consumir béns i serveis (economia), el sistema històric de l'ordre temporal i causal dels fets humans (història) i l'ecosistema dels elements espacials i terrestres que els humans necessiten i utilitzen (geografia).»

Per altra banda, Benejam (1993), citat al mateix llibre de Sebastià (2008) les va definir com «totes les que estudien les activitats de l'ésser humà en societat, tant en el passat com en el present, i les relacions i interaccions amb el medi i el territori on s'han desenvolupat o es desenvolupen en l'actualitat».

Però deixant la globalització de la Ciència social, i analitzant una de les seues branques, en concret la de la geografia, la qual defineix la Reial Acadèmia Espanyola (RAE) com la ciència que tracta la descripció i l'estudi de la terra i també de tota l'organització física i humana dins d'aquesta. Com bé afirma Sebastià (2008) a la seua publicació, podem dir que la geografia és alhora ciència humana i de la natura, «una essència entre l'ésser humà i el medi natural».

Al llarg dels anys la Geografia ha anat sofrint canvis des de la seua entrada als plans d'estudi allà pel s. XVI, però no fou fins el s. XVIII quan va aparèixer en les escoles d'Europa occidental. Aquesta geografia escolar, es va ensenyar de manera memorística i descriptiva, característiques que encara hui perviuen en la nostra societat. La consolidació com assignatura obligatòria dins dels plans d'estudi va esdevenir a final del s. XIX. L'últim canvi més significatiu produït als plans d'estudi ha estat l'esdevingut amb la LOMQE, la geografia ha quedat apartada dels plans d'estudi d'educació primària com a tal, i integrada dins de l'Àrea que es denomina Socials en una connexió interdisciplinària amb altres ciències. (Sebastià, 2008, pp 73-74)

A la vegada la Geografia també es subdivideix en dues branques, la física i la humana. Aquesta última, la humana, s'encarrega de l'estudi del context de l'espai i de la relació entre la població amb la naturalesa. I així ho va plasmar en el seu dia l'escriptora Gloria Fuertes al poema que porta per títol *Geografia humana*: «El mar que me rodea es muy variable, se llama Mar Mayor o Mar de Gente, a veces me sacude los costados, a veces me acaricia suavemente [...]».

Dins la geografia humana podem englobar diferents activitats humanes en un espai determinat. En aquest cas el temps lliure també forma part d'un espai abstracte que omplim amb les activitats de lleure dins dels serveis que ens proporciona el turisme.

2.2 El turisme

«En Italia se denomina “*exportación invisible*” porque el turista, a cambio de su dinero, sólo se lleva emociones y recuerdos»

(Valentín Bleye Giménez, 1953)

En l'actualitat, les activitats de lleure s'han convertit en un fenomen de masses i l'abaratiment dels transports ha fet que el turisme es generalitze entre totes les capes socials. Des dels anys seixanta, l'arribada massiva de turistes a Espanya l'han convertit, dins del sector serveis, en una de les activitats econòmiques més importants per a l'equilibri de la balança de pagaments. Entre el 1950 i 1960 va anar instaurant-se l'Estat del Benestar, “*Welfare State*”, amb les vacances pagades als treballadors dels països més industrialitzats d'Europa i, com a conseqüència, l'augment del nivell de vida de la classe treballadora que va provocar desplaçaments massius a l'estranger que, a la vegada, han consolidat llocs preferents, com el litoral mediterrani.

El turisme va créixer d'una forma espectacular, aportant cada vegada més milions de visitant i mantenint l'Estat espanyol com a una de les cinc primeres destinacions turístiques mundials, tant pel nombre de visitants com el volum econòmic que suposa, amb la creació de llocs de treball. El més destacat és el de sol i platja, ha crescut l'oferta cultural, esportiva i paisatgística, gràcies a les agències que es mouen per Internet. Ens visiten europeus del Regne Unit, Alemanya i França.

En els seus inicis el turisme va contribuir a certa transformació social perquè és un factor important de transmissió de valors, idees i productes, però sobre tot a potenciar l'economia endarrerida i agrària, en aquell moment.

En l'actualitat hi ha hagut una davallada de les despeses per turista a causa de la crisi, les companyies aèries *low cost*, la contractació per Internet i el desenvolupament de noves destinacions turístiques. La crisi obliga a replantejar-se el turisme com una activitat econòmica en constant renovació, al igual que el docent ho ha de fer en la seua professió.

(Blog d'Antoni Pitarch)

2.3 El Turisme a Almenara

Però res del que s'ha mencionat al punt anterior, no seria gens possible sense una bona promoció, com així ho fa el Patronat Municipal de Turisme d'Almenara. Aquest no té altra finalitat que donar a conèixer la localitat i tots els serveis dels que disposa.

Es per això que des de l'ajuntament d'Almenara existeix una aposta clara per a dinamitzar l'economia de la població a través del turisme, crear un destí competitiu i dotat dels serveis necessaris per atendre la demanda tant dels propis veïns com dels turistes que han elegit Almenara com a destí de les seues vacances.

Des de l'any 2003 s'està treballant per a tirar endavant el sector del turisme amb l'execució del passeig marítim, la dotació de les etiquetes e qualitat de la Platja de Casablanca, la bandera blava que acredita la qualitat de les aigües de la seua platja, un mínim de serveis així com l'accessibilitat per a totes les persones, la creació d'un programa d'activitats culturals, esportives i d'oci.

Oberta l'any 2003, l'Oficina de Turisme ha anat evolucionant i ha fet que el turista tinga un servei complet i satisfactori, sent per a aquest el primer contacte en aplegar al poble. Com a activitat consolidada que es va fent diversos anys per part de l'Oficina de Turisme destacaria les rutes de senderisme que porten per nom *Coneix el terme* amb rutes nocturnes, rutes dinàmiques i rutes accessibles en la zona del Estanys i Casablanca. Aquesta última, ha sigut l'única de la província de Castelló que enguany s'ha afegit a la guia de rutes inclusives de la Comunitat Valenciana creada per l'Agència Valenciana de Turisme.

2.4 Guia Turística d'Almenara, de xiquets i per a xiquets

“Guía Turística”: algo más que un catálogo frío de datos, algo más que un desangelado archivo de información [...] mostrar al que nos visite el alma y la fisionomía de la provincia, hacer comprender al turista su significado y su valor emocional.

(Valentín Bleye Giménez, 1953)

La promoció que fa el patronat de turisme d'Almenara s'ha traslladat a l'aula i en un intent que siguen els propis alumnes els encarregats de donar a conèixer la localitat i els serveis dels que disposa, s'ha realitzat aquest projecte de guia turística. Prenent com a fonament legal per al seu treball les directrius que marquen els continguts citats a l'àrea de Socials per al 1r curs de primària que es troben al DOCV (Decret 108/2014).

El treball defensa això, fer protagonistes als alumnes i que siguen ells mateixa els encarregats de donar a conèixer a altres xiquets i majors la bellesa del seu paisatge, la riquesa dels seus monuments, la idiosincràsia de la seua gent, els costums, la gastronomia...

En definitiva, que la paraula conèixer es converteix-se en estima cap al seu poble. I aquell qui ve de fora es senta com un fill o filla més del poble, identificat amb allò que veu i coneix.

3. METODOLOGIA DE LA GUIA

3.1 Ubicació del projecte

Amb l'objectiu principal de crear una guia turística d'Almenara feta per xiquets i destinada a xiquets i persones de totes les edats, la metodologia que s'ha dut a terme en aquest TFG s'ha centrat en un primer moment en la recerca d'informació bibliogràfica per a donar un sentit més acadèmic al projecte dut a terme.

A banda, també s'han de tindre en compte objectius a aconseguir com: conèixer la localitat i els serveis, despertar l'interés per allò que els identifica, treballar la interdisciplinarietat d'àrees a través dels continguts de la guia i fomentar la utilització de noves tecnologies com a recurs per obtenir informació.

Aquest treball pràctic s'ha dut a terme al col·legi CEIP Juan Carlos I d'Almenara, l'únic de la localitat, on s'han realitzat les últimes pràctiques del Grau. Quasi el 100% dels alumnes són nascuts a la localitat, altres s'incorporaren en les primeres etapes educatives. El treball s'ha realitzat amb els 18 alumnes de la classe de 1rA de primària, dels quals 8 són xiquetes i 10 xiquets amb edats compreses entre els 6 i 7 anys. Les mares i pares són nascuts dins la Comunitat o provinents de països àrabs o de l'est, el seu nivell adquisitiu en la gran majoria és mitjà-alt.

3.2 Procediment

Aprofitant que hi ha persones al poble d'Almenara que ens poden oferir informació interessant per a dur a terme el nostre treball i ens serveix per a donar una informació més certa sobre allò que té i ofereix la localitat recollim tot el que ens conten i donen sobre la localitat. Amb tota la informació comencem a preparar la idea del que serà la nostra guia. Ens inspirem mirant guies turístiques per a que la nostra idea siga el més original, didàctica i visual possible, un clar exemple d'inspiració és el projecte "*Descubre Palencia*"¹ i també la "*Guia Turística Infantil d'Alacant*"².

Una volta tenim clar alguns dels aspectes a tractar en la nostra guia fem un esborrany amb idees que ens van sorgint i que anem incorporant amb la informació que ja tenim recollida. Pensem que la millor forma per a treballar-la és dividir la informació que volem que aparegués per apartats, a cada apartat li posem un títol específic que té una extreta relació amb el contingut que ofereix.

La informació de cada apartat es recull en una cartolina del tamany DIN-A3 i la metodologia o tècniques per a treballar cada apartat són algunes de les apreses en les diverses assignatures durant aquests anys en la titulació del Grau o al practicum. Col·locant

---

¹ Projecte creat pels alumnes de 5é de primària del C.P. Pare Claret de Palencia durant el curs 2014-2015.
<http://descubrepalencia.weebly.com/>

² Guia turística infantil d'Alacant elaborada pel Patronat de Turisme d'Alacant l'any 2013.
<https://es.slideshare.net/esalicante/guia-turistica-infantil-de-alicante-by-gentedealicante>

A continuació s'exposa un breu resum del que va ser l'esborrany dels diversos apartats tractats en la guia que ens serveix per a tindre una idea de la seua estructura i seguir l'explicació del següent apartat:

- Portada: Una foto de tots els alumnes amb la cara tapada amb les lletres pintades per ells "*Guia Turística d'Almenara*", a més afegirem la silueta de l'agüelet feta en puntets de pintura i una empremta que deixaran els xiquets amb els dits al voltant d'aquest.
- Pàgina 0 "Presentació": Foto de tota la classe feta a l'aula tenint la cara tapada amb el llibre de Socials i presentació de la guia (text en el qual parlen els alumnes). Nota del coordinador del projecte.
- Pàgina 1 "Com puc aplegar?": Fotografies de plànols (Estat, CCAA, municipi) per ubicar-la, breu explicació, per on es pot aplegar al poble (vies d'accés). Es pot afegir enllaç QR a la web de l'ajuntament.
- Pàgina 2 "Una passeig per Almenara": Recorregut per Almenara visitant alguns espais del poble i aprofitem per anar coneixent el seu patrimoni i la seua història. Adjuntar un plànol del poble indicant la ruta que es fa amb els punts destacables, breu explicació de cada punt, enllaç QR amb un vídeo del recorregut i fotografies dels més rellevants.
- Pàgina 3 "Viu la Natura": Muntanya del Castell (Castell, agüelet i agüeleta) i els Estanys. Fotos, informació breu dels llocs, imatge del tríptic ruta pels Estanys de l'oficina de Turisme i enllaç QR a les rutes de la web de l'ajuntament.
- Pàgina 4 "Una Platja de Bandera": Fotos i plànol de la platja, bandera blava (foto), breu explicació de la Platja de Casablanca i també del sender Blau. Enllaç QR del sender roig i verd.
- Pàgina 5 "La nostra cuina": Parlem de la gastronomia local. A partir de l'aportació dels alumnes d'una recepta de cuina típica del poble elaborem aquest apartat, es posen les receptes en xicotet. Posem alguna fotografia, fem un comentari de la gastronomia del poble en general i enllaç QR de la web de l'ajuntament d'on poder menjar al poble.
- Pàgina 6 "Els autors parlem del poble en dibuixos": Dibuixos del poble d'aquell paisatge que veuen amb els seus ulls i que més els agrada.

3.3 Com es desenvolupa?

Una volta clara l'estructura de la guia i la informació que va a aparèixer en cada apartat hem d'explicar com l'anem a elaborar amb els alumnes. L'ordre dels apartats no es el mateix que es

segueix a l'hora del treball amb els alumnes. Totes les sessions es desenvolupen de forma conjunta excepte aquelles en les quals s'especifica.

- Primera sessió, fem una presentació a tota la classe de la guia turística dient que anem a treballar-la durant un temps, però ells van a ser els qui preparen la informació que portarà eixa guia i que serà feta per ells i destinada a altres xiquets per a que puguen conèixer el seu poble. Per a que tinguen una idea del que és una guia turística ensenyem a l'aula tota aquella informació que hem pogut recollir a l'oficina de turisme de la localitat. Primer la col·locarem en una taula per a que passen a veure-la (*veure imatges de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24*) i després es pot passar algun tríptic per a que observen quina informació conté. A continuació preguntem si saben quines coses apareixen en una guia turística, fem intercanvi d'opinions, els ajudem comentant els continguts que tenen les que han vist i expliquem els continguts que tindran la que van a elaborar ells. Els motivem dient-los que si queda molt bé anirem a ensenyar-li el resultat a l'alcalde i que seran ells els encarregats de presentar-la. A més, mentre estan mirant la informació i per a que si hi ha algun alumne sense res a fer posem la cançó de la cantautora local d'Almenara Eva Gómez que porta per títol "*El meu poble*"³. La seua lletra parla de les particularitats del poble.
- Segona sessió, per a elaborar l'apartat de la guia corresponent a la gastronomia i que porta per nom *la nostra cuina* preparem una plantilla per a que cada alumne en casa, aprofitant que tenen un cap de setmana més llarg, amb ajuda dels familiars anote una recepta de cuina típica del poble. Passem a les famílies una nota informativa amb una explicació breu del projecte, demanant l'ajuda en allò que fem per a preparar la informació que posarem i per això els diem que col·laboren amb l'elaboració de la recepta per a l'apartat de gastronomia (*veure la nota a l'annex A en la pàgina 17 i el recull de les receptes a l'annex D, pàgina 20*). Per a motivar els alumnes els diem que entre aquells que ho facen triarem aquelles receptes més originals per a posar-les a la guia.
- Tercera sessió, recollim totes les fitxes de les receptes i fem que els alumnes les llisquen a la resta dels companys exposant allò que ha escrit cadascú. Aprofitarem aquesta informació com a font per a l'apartat de gastronomia de la nostra guia. A més, amb ajuda dels l'ordinadors a l'aula d'informàtica i l'eina del *Google Maps* ubiquem Almenara (Estat, Comunitat i localitat) i preparem part de la informació que apareixerà a l'apartat destinat a aquest contingut que porta per títol com puc aplegar.

---

³ Enllaç a la cançó d'Eva Gómez "El meu Poble" <https://www.youtube.com/watch?v=VMcFIWHzN4M>

- Quarta sessió: acaben de llegir les receptes els companys que faltaven de la sessió anterior i els qui l'han portada més tard. Aprofitem com que han acabat prompte el deure per anar pintant les lletres amb que farem la foto de portada de la guia.
- Cinquena sessió: Aprofitem i abans d'entregar el llibre de socials per a corregir els deures ens fem una foto de tota la classe amb la cara tapada per a preservar la identitat dels alumnes que la utilitzarem per a col·locar en l'apartat de presentació de la guia (*veure imatges de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24*).
- Sisena sessió: Aprofitant que s'ha fet una cursa que organitza el Club Extrem d'Almenara i que transcorre pels espais més emblemàtics els parlem de la muntanya del Castell i les seues dues torres, també dels Estanys. Per saber opinions preguntem si han estat alguna vegada i que han fet. A més parlem també de la platja de Casablanca i dels serveis que ofereix al turista, expliquem que es la bandera blava i la importància que té.
- Setena sessió: Fem la ruta pel poble per conèixer-lo i justificar el treballat a l'apartat un passeig per Almenara de la guia didàctica. Anem comentant les idees més importants i resolent les preguntes que van sorgint per part dels alumnes (*veure imatges de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24*).
- Huitena sessió: Ens fem la foto que servirà per a la portada de la guia amb les lletres que han pintat. A més expliquem l'activitat corresponent a l'últim apartat de la guia en la qual es reparteix una fitxa per a fer un dibuix d'Almenara. La fitxa simula ser el seu ull, per això han de fer el dibuix dins d'un oval i es allò que ells veuen del seu poble que més els agrada i dibuixaran per a després col·locar els dibuixos de tota la classe en aquest apartat (*veure el recull de dibuixos a l'annex E, pàgina 22*).
- Novena sessió: Mentre es fan activitats d'una altra àrea els alumnes d'un en un fan les empremtes dels seus dits amb pintura de diversos colors en el full que serà la portada.
- Desena sessió: Els alumnes veuen els resultats de la guia a classe. En grups de 4 o 5 persones van passant i veient com ha quedat, en acabar fem una explicació general de tot.

L'elaboració dels textos per part dels alumnes es realitza de forma individual per part d'alguns, els quals fan millor lletra entre els canvis d'àrees, quan acaben abans la feina... No s'utilitzen sessions per a realitzar-ho. El muntatge dels apartats, retallar i pegar la informació i fotografies, es fa en moments lliures, hores del pati o després de les classes del matí.

Una volta acabada la guia s'exposa al corredor de davant de l'aula la informació de les receptes aportades per ells i els dibuixos per a que observen el treball realitzat. A més en una taula de classe es deixen tríptics i llibrets d'informació d'interés sobre el poble per a quan tinguen una

estona lliure puguen llegir i aprendre més sobre el seu poble. (veure imatges de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24)

Per continuar amb el treball de la guia es concreta una visita amb l'alcaldeessa d'Almenara per a que els alumnes li presenten la guia turística i quede constància del treball sobre el poble que es fa a l'escola (veure text correu de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24).

3.4 Temporalització

L'elaboració de la guia turística s'organitza en deu sessions i una posterior que queda pendent de realitzar el 02/06/17 abans de tancar aquest treball, corresponent a la visita a l'ajuntament. S'inicia el dia 27 d'abril i es treballa en ella fins el 19 de maig quedant una sessió per realitzar. Per a la seua millor visualització s'adjunten els calendaris dels mesos corresponents a la realització del projecte i es detallen els dies de les sessions.

ABRIL						
<i>Dl</i>	<i>Dm</i>	<i>Dc</i>	<i>Dj</i>	<i>Dv</i>	<i>Ds</i>	<i>Dm</i>
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

MAIG						
<i>Dl</i>	<i>Dm</i>	<i>Dc</i>	<i>Dj</i>	<i>Dv</i>	<i>Ds</i>	<i>Dm</i>
1	2	3		5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

1a sessió- 27/04/17

3a sessió- 02/05/17

7a sessió- 11/05/17

2a sessió- 28/04/17

4a sessió- 03/05/17

8a sessió- 12/05/17

5a sessió- 05/05/17

9a sessió- 16/05/17

6a sessió- 09/05/17

10a sessió- 19/05/17

3.5 Recursos utilitzats

Els textos que apareixen a la guia són d'elaboració pròpia a partir de la informació de l'arxiu de Pere Hormigos, l'arxiu local de la biblioteca municipal, els fullets de l'oficina de Turisme d'Almenara i les indicacions i comentaris del meu supervisor al col·legi Alfredo Ferrer (és pot consultar el text íntegre que s'ha elaborat per a la guia a l'annex B en la pàgina 17).

Les fotografies utilitzades han sigut extretes del google imatges o escanejades dels tríptics informatius facilitats per l'oficina de turisme. Els enllaços QR s'han realitzat des d'una pàgina web⁴ la qual insereixes l'enllaç i et crea el codi que després pots descarregar, la informació que s'aporta amb els codis és de la web de l'Ajuntament d'Almenara, tríptics escanejats i compartits pel *drive* i un vídeo propi penjat al *youtube* (es poden consultar els enllaços a l'annex C en la pàgina 19). També s'han utilitzat cartolines tamany DIN-A3 per a col·locar la informació de cada apartat. El processador de textos per a elaborar els títols dels apartats. Els textos dels apartats s'han realitzat en unes plantilles, després s'han repassat amb retolador i s'ha fotocopiat en paper de color per a pegar a l'apartat corresponent. (veure imatges de l'annex F del recull de fotos a la pàgina 24). Per a tindre constància de tot el procés s'ha utilitzat una càmera digital i un mòbil per a fotografiar.

3.6 Avaluació

L'avaluació que es portarà a terme serà continua i formativa durant tot el temps que dura, fent observacions permanents, seguiment a totes les tasques realitzades i la seua implicació en aquestes. Podem aprofitar i una volta acabada la guia fer preguntes generals sobre aquelles coses que hem tractat al projecte per veure el que han après i reforçar allò que no haja quedat clar.

---

⁴ Pàgina per a crear codis o enllaços QR per accedir a través dels telèfons intel·ligents: <http://www.codigos-qr.com/generador-de-codigos-qr/>

4. RESULTATS I CONCLUSIONS

En aquesta part es detallen els resultats després d'haver portat a la pràctica l'elaboració de la guia turística i les dificultats trobades. I per acabar és fa una breu conclusió.

4.1 Resultats

No es gens fàcil posar en marxa un projecte en el qual els alumnes són els protagonistes, i més si tenim en compte la seua curta edat, 6 i 7 anys, la qual ens fa tindre que adaptar la informació i pensar en com poder treballar els continguts de la manera més senzilla possible per a ser captats pels més menuts.

Per donar-li un sentit acadèmic al treball i com em va suggerir Enric, el tutor, vaig tindre en compte que la columna vertebral foren les Ciències Socials i així ho he fet al marc teòric d'aquest treball. Situant la guia turística dins les Ciències Socials, en la branca de geografia concretant en la geografia humana. Per acabar parlant del turisme que es troba dins la part de la geografia humana concretant amb unes breus pinzellades del turisme a Almenara i del seu patronat que el promociona com el projecte realitzat al Juan Carlos I sobre el seu poble.

En un principi no tenia pensat fer la distribució dels continguts per apartats, però el veure diversos exemples investigant per Internet sobre la temàtica, em va vindre bé per a portar a terme aquesta idea.

Preparar els continguts em va portar temps, havia de seleccionar bé la informació i a més que fora breu i senzilla per a no avorrir als alumnes. La metodologia de treball dividida per sessions em va resultar fàcil i sempre intentant fer participar a tota la classe d'allò que fèiem, exceptuant algunes tasques, com per exemple, l'escriptura dels textos que apareixen a la guia, per decisió pròpia vaig optar per que ho feren aquells alumnes que millor lletra tenen i així posteriorment fora més llegible.

Les sessions les vaig preparar amb molta dedicació i pensant en els alumnes que tenia a classe als quals dirigia el meu treball, sabia com són, en qualsevol moment podien tombar-me la preparació i fer que no s'aconseguiren els objectius plantejats. Tenia clar que els protagonistes de l'aprenentatge eres ells, però qui guiava i portava la *batuta* en l'aula era jo.

De la primera sessió he de comentar que quan vaig dir als alumnes que anàvem a realitzar una guia turística sobre el seu poble molts no sabien ni que era el turisme. Vaig tindre que explicar amb exemples senzills que era ser turista *"quan algú de classe fa un viatge i va a visitar algun poble, una muntanya, una ciutat... Natxo (7 anys) va alçar la mà en eixe moment i va dir que en les vacances de pasqua va estar a Disney [...] Ací vaig aprofitar per comentar que Natxo era un turista, de seguida la majoria volia dir on havia estat"*. Per explicar que era una guia turística, a banda de veure tots els fullets informatius del poble que vaig poder aportar, els vaig dir *"una guia turística és un paper que ens dóna informació quan visitem un lloc i així sabem el que podem*

visitar i conèixer-ho millor [...] Natxo, que tenia moltes ganes de parlar, va dir que ell tenia a casa una de Córdoba d'un viatge que van fer els seus pares i li la van donar". Després de parlar una bona estona i veure la informació dels fullets crec i espere a dia de hui que tinguen més clar que es una guia turística.

En la segona sessió, encara hi havia algun "despistat/despistada" que no sabia encara que anàvem a treballar una guia turística al voltant del seu poble. Com que sabia el que podia passar, vaig preparar una circular per a no repartir solament la fitxa de les receptes i així que els familiars a casa saberen per a que era eixa fitxa en cas de no saber algun alumne després de l'explicació a classe que hi havia de fer. Doncs a pesar d'haver enviat una circular a casa, molts no van portar la recepta emplenada, altres van portar un recull de noms de receptes... Així que vaig decidir que per a elaborar l'apartat de gastronomia triaria les que millor estaven i les utilitzaria com a decoració al voltant de la informació proporcionada a aquest punt.

A la tercera sessió hi va haver de tot en l'explicació de les receptes aportades, hi va haver alguns que no sabien ni el que havien escrit ells mateixa, d'altres que van confessar que l'havien copiada d'un llibre de receptes. Però va resultar profitós llegir el que el que cadascú va escriure, servia per a sentir-se implicats en la guia, encara que mentre llegien vam tindre que parar la sessió per mantindre l'ordre de la classe diverses vegades. En la segona part de la tercera sessió vam situar la localitat dins de l'Estat espanyol, de la comunitat i la localitat. Va poder visualitzar cada alumne amb el seu ordinador que Almenara forma part d'Espanya, de la Comunitat Valenciana i veure el plànol del poble, cosa que motiva més que veure-ho en un plànol de paper.

De la quarta sessió dir que es va acabar de llegir les receptes per part dels alumnes que no van poder llegir-la en l'anterior i es van pintar les lletres per a fer la fotografia de la portada de la guia. Els vaig dir diverses vegades, a tota la classe i de manera individual als que menys atenció presten que agafaren un sol retolador d'un color i amb eixe color pintaren la lletra, per a que després es pogués veure bé en el moment de fer la foto. Doncs hi va haver alguns que van pintar de diversos color i altres que van pintar amb colors de fusta, la llibertat d'estil va donar bon resultat final.

De la cinquena sessió, tan sols comentar que va costar prou fer entendre als alumnes que havien d'eixir tots en la cara tapada amb el llibre per a la foto de l'apartat de la presentació. Després de molts intents es va desistir i triar aquella en la que menys alumnes intentaren treure el cap per darrere del llibre.

La sisena sessió era una activitat que em va sorgir de sobte, no sabia com introduir els continguts als alumnes i aprofitant la cursa del cap de setmana anterior que transcorria pels llocs que anàvem a tractar vaig pensar que seria una bona forma de captar l'atenció dels alumnes. I així va ser, contant el que havíem fet el meu supervisor del col·legi i jo al transcurs de la cursa en la qual

també vam participar vaig aprofitar per anar comentant que passava pel castell i per les seues dues torres l'agüelet i l'agüeleta, també pels Estanys explicant característiques de cada lloc. La segona part va servir per veure que coneixien de la Platja de Casablanca i donar més informació, en aquesta part els notava més cansats i els costava prestar atenció i a mi mantindre l'ordre de la classe.

La setena sessió va d'allò més entretinguda. Vam fer una ruta pel poble passant per tots aquells espais que veuen possiblement a diari però no saben moltes coses de la seua història o significat. A banda de les pertinents explicacions que ja apareixen a l'apartat 3 de la guia. Es va aprofitar l'eixida per treballar matemàtiques, interdisciplinarietat d'àrees. Com que estaven treballant els números parells i imparells, en una de les parades els vaig dir que observaren els números dels portals de les cases d'una i altra banda del carrer, justificant que a una banda estan els imparells i a l'altra els parells i així en tots els carrers. També vam distingir la forma geomètrica d'algunes senyals de transit que trobem per la població. Els vaig dir que per això eren tan importants les matemàtiques com saber llegir i escriure, perquè les podem trobar en el dia a dia. En aplegar als carrers del casc antic els vaig preguntar *“quina era la diferència entre aquests i els de la resta de la població? [...] Zoe (6 anys) em va respondre que eren més xicotets. [...] Jo li vaig contestar que efectivament eren més xicotets i estaven adoquinats, perquè en un temps passat quan deixaren de ser de terra es van posar adoquins”*. A més el meu supervisor va parlar amb la seua mare i vam tindre l'oportunitat d'entrar dins una casa que es conserva tal i com eren abans. Allí vam poder escoltar un conte que ens va regalar Lola, la mare d'Alfredo (*podem veure les imatges a l'annex F de la pàgina 24*).

En la huitena sessió com ja va passar amb la foto de l'apartat de la presentació de la guia també em va costar realitzar una foto en la qual els alumnes estigueren tots amb la cara tapada amb les lletres *“Guia turística d'Almenara”* i a més que estigueren ben col·locats per a que es distingira bé el títol. Després vaig explicar que havien de fer amb la fitxa del dibuix d'Almenara els vaig dir *“heu d'imaginar que el «cercle» que apareix en la fitxa és el vostre ull i dins heu de dibuixar aquell paisatge del poble que més vos agrada”*. Vaig repetir que l'havien de fer el cap de setmana a casa i a més havien de portar-lo dilluns, a més ho van apuntar a l'agenda, perquè els dibuixos es col·locarien en l'últim apartat de la guia. Hi hagueren alumnes que els vaig tindre *“d'obligar”* a fer el dibuix durant l'hora del pati perquè no havien sigut capaços de dur en 6 dies el dibuix fet.

La novena sessió tots volien participar, com que es tractava d'embrutar-se les mans amb pintura, tots tenien ganes de deixar la seua empremta en la portada.

De la desena sessió trac coses molt positives amb la seua observació, independentment de que es fixen més o menys amb els continguts que té la guia. D'una banda em vaig anar fixant en com reaccionaven els alumnes en veure el resultat final del treball, uns sorpresos amb les fotografies dels apartats, altres que sabien que ells no havien escrit preguntant qui havia escrit els textos...

D'altra banda em va sorprendre que una alumna (Aitana, 6 anys) em diguera si per a ells no hi havia alguna guia, li vaig respondre que els faria un exemplar de record per a cadascú. Potser no tinguen molt clares aquelles coses que té la guia turística però, almenys, s'interessen per ella.

Continuant amb el treball de la guia, es van penjar al corredor les fitxes de les receptes i els dibuixos de tots al voltant de les lletres que havien pintant per a la foto de la portada. A més, de tindre dins l'aula com a eina de consulta els fullets turístics informatius sobre el poble per a que en els temps lliure puguen consultar-los i aprendre més coses.

Com a activitat extra, i ja fora del treball de final de grau, a partir d'una idea del meu supervisor del col·legi es va contactar amb l'alcaldeessa del poble per a que els alumnes li presenten el treball realitzat sobre el seu poble per a que es senten protagonistes i l'alcaldeessa conega a banda dels temes curriculars sobre quins temes importants es treballa a l'escola. S'ha de dir que abans d'acabar aquest TFG no s'havia fet la presentació per això no es contempla dins del document, tan sols es menciona la idea que es portarà a terme.

Com a proposta de millora de la guia, encara que estic molt satisfet amb els resultats obtinguts, es podria fer alguna activitat en la qual els alumnes participen més en el treball i es senten més involucrats. Com podria ser el cas de fer un àudio de cadascun donant la seua opinió sobre el seu poble i afegir-la a la guia mitjançant un enllaç QR, amb aquest treball ells promocionarien més directament el seu poble i es sentirien més involucrats. Altra activitat podria ser que els alumnes feren de reporters amb una gravadora i enregistraren l'opinió de persones majors sobre les costums d'abans o com es celebraven les festes. També es podria canviar el color de les cartolines marrons per a que es veiés millor el contingut que hi ha en aquestes.

(es poden visualitzar els resultats de la guia completa a l'annex G que es troba en la pàgina 27)

4.2 Conclusions

Es possible que molts continguts que hem tractat no s'han assimilats com caldria. Al final, el que importa no és la quantitat sinó la qualitat, aquells que s'han assolit siguen per a sempre. I crec que amb una experiència com aquesta sobre el seu poble seran més dels que podem imaginar. Per la meua part, ha sigut molt positiva l'experiència amb aquest treball, sóc molt fidel Puçol, el meu poble, a les seues tradicions i cultura, però he de dir que m'he sentit identificat amb tot el que envolta Almenara, després de fer la guia turística i compartir dos anys de pràctiques al mateix lloc, em sent un almenarenc més.

Per concloure aquest Treball de Final de Grau, volgués remarcar una idea que hem de tindre present. La nostra tasca com a mestres del s. XXI no pot limitar-se a difondre uns coneixements que ja estan a Internet. Hem de guiar als nostres alumnes a trobar allò que realment els motiva i donar-los l'oportunitat de vivenciar els continguts en directe, d'aquesta manera poden aplegar a entendre'ls molt millor.

5. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

AJUNTAMENT D'ALMENARA— <http://www.almenara.es/>

BLEYE, V. (1953): *Características de una buena guía turística de la Provincia de Palencia*. Trabajo premiado en el concurso de 1953 bajo el lema Pallantina. Palencia.

CUBERO, R. (1997): *Cómo trabajar con las ideas de los alumnos*. Sevilla. Díada editora.

DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del consell, pel qual s'estableix i desenvolupa l'ordenació general d'Educació Primària en la Comunitat Valenciana (DOCV 07/07/2014).

FERRER BELTRAN, P. (2002): *Memòria gràfica d'Almenara, un passeig pel S.XX*. Martínez Impresores, Almenara.

FUERTES, G. (2017): *Geografía humana y otros poemas*. Madrid. Nordica Libros.

MARÍN, L. I SAN AGUSTÍN, E. (2008): "Almenara municipi turístic-Creació del Patronat Municipal de Turisme d'Almenara". *Programa de les festes d'estiu Platja Casablanca d'Almenara 2008*, Ajuntament d'Almenara, p. 5.

— (2009): "El patronat municipal de Turisme compleix 1 any. Tourist Info Almenara, l'Oficina Municipal de Turisme". *Programa de festes patronals d'Almenara 2009*, Ajuntament d'Almenara, pp. 6-7.

— (2010): "Almenara va consolidant-se com a destí turístic vacacional", *Programa de festes patronals d'Almenara 2010*, Ajuntament d'Almenara, p. 5.

— (2011): "Descobrim Almenara", *Programa de festes de les festes patronals d'Almenara 2011*, Ajuntament d'Almenara, p. 6.

PAGÈS, J. (2005): "Didáctica de la Ciencias Sociales y pensamiento educativo en la obra de Pilar Benejam". *Revista didáctica de las Ciencias experimentales y sociales*, 18, pp 25-40.

PITARCH, A.— Material propi de Ciències Socials, Geografia i Història, elaborat a partir de llibres de text i altes materials curriculars - <http://ccsocials.blogspot.com.es/>

RAMIRO, E. (2002): La ciutat: recurs per a tothom (idees per a treballar la ciutat). Escola Catalana, 391, pp. 34-37.

— (2003): Al borde del precipicio (Evolución de la educación y las Ciencias Sociales en el Estado Español, 1980-2002). *Revista de teoría y didáctica de la Ciencias Sociales*, 8, pp 31-42.

SAN AGUSTÍN, E. I HORMIGOS, P. (2007): "Tourist Info Almenara-Bandera blava", *Programa de festes d'estiu platja de Casablanca d'Almenara 2007*, Ajuntament d'Almenara, p. 9.

SEBASTIÀ, R. (2008): *Ciències Socials i la seua didáctica*. Universitat d'Alacant.

6. ANNEXES

- **Annex A:** Circular enviada a les famílies per a comentar el projecte que anem a dur a terme a l'aula i que s'explica a la pàgina 8.

Estimades famílies, vos fem aplegar aquesta circular per comunicar-vos que durant aquestes setmanes a la classe de 1rA anem a treballar en un projecte sobre el nostre poble que porta per nom **“Guia turística d’Almenara”**. Coneixerem diversos aspectes del poble i arreglarem tota la informació en un dossier.

Per a començar, vos demanem la vostra ajuda i que aquest cap de setmana, dins les vostres possibilitats, intenteu aportar alguna recepta típica d’Almenara amb la fitxa que hem repartit a cadascú dels vostres fills i filles.

Rebeu una salutació cordial de la tutoria de 1rA.

Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

- **Annex B:** Textos utilitzats en la guia organitzats per apartats, d’elaboració pròpia i que es citen al cos del treball en la pàgina 10.

- Pàgina 0 “Presentació”: *Hola amigues i amics! Som la classe de 1rA del CEIP Juan Carlos I d’Almenara. Vos presentem una guia turística del nostre poble que hem fet amb la il·lusió i ajuda del nostre tutor Alfredo Ferrer i Vicente Alegre, mestre en pràctiques, per a que el conegueu i ho passeu bé igual que ho hem fet nosaltres. Esperem que vos agrade! (saluda alumnes).*

El present projecte d’innovació educativa que porta per títol *Guia Turística d’Almenara*, s’ha elaborat com a Treball de Final de Grau en la titulació de Mestre d’Educació Primària de la Universitat Jaume I amb l’alumnat de la classe de 1rA del CEIP Joan Carles I d’Almenara. Des d’estes línies vull agrair a Enric Ramiro, tutor del TFG i pràctiques de l’UJI, pel “vist i plau” a tot el projecte. A Alfredo Ferrer, supervisor al col·legi, per fer-me creure en aquest treball des d’un primer moment i deixar-me dur a la pràctica tot el realitzat durant els últims mesos. També, com no, a tota la classe de 1rA: Aitana, Aitor, Álvaro, Ana, Carla, Dario, Dikra, Darius, Fernando, Fousseni, Jaime, Myriam, Nacho, Olivia, Pablo, Victoria, Xavi i Zoe, per transmetrem la il·lusió que tenen en aprendre coses de la seua localitat. I per últim, i no menys important, la col·laboració de Pere Hormigos, Chelo Estrada, i a les tècniques de l’Oficina de Turisme del poble; a qui done les gràcies per la seua atenció i informació prestada.

Espera que a tota aquella persona a qui li aplegue la guia a les seues mans sàpiga aprofitar-la. Tant si es nou, per conèixer de més a prop Almenara; com si ja coneix el poble, per seguir donant-lo a conèixer a la resta, que es en definitiva per al que ha sigut creada. (nota coordinador)

- Pàgina 1 “Com puc aplegar?”: *Almenara, poble de la comarca de la Plana Baixa més situat al sud de la província de Castelló que fa de frontera amb la de València. Edificat als peus de la muntanya del Castell, la vila d'Almenara en els inicis tenia un plànol quadrangular.*

Les seues principals vies d'accés són: el tren de rodalies Castelló-València que té parada a l'estació del nostre poble, amb el cotxe; per l'antiga carretera de Barcelona N-340 i la A-7, també disposem de servei d'autobús i taxi que ens comunica amb els pobles de la zona Castelló i València.

- Pàgina 2 “Una passeig per Almenara”: *El nostre passeig comença a la plaça 8 de març on es troba el monument dedicat a la dona treballadora. Des d'ací veiem el Centre de Salut i ens arrimem a veure l'ajuntament.*

A continuació, apleguem al llavaner, lloc on en un passat es feia molta vida i al seu costat, el Molí d'arròs, en l'actualitat museu i punt d'informació turística.

D'ací anem a la plaça del mercat, on podem comprar els dijous al carrer tot tipus de coses.

Al costat, es troba la Plaça de Lorito, des d'on es veu el poliesportiu i algun magatzem de taronges que porten el nom d'Almenara arreu del món.

Més cap amunt tenim la Plaça d'Ausías March on passem bones vesprades jugant al parc.

Tirem carrer avall i apleguem a la plaça de l'església. De camí passem per davant de la casa museu de Genoveva Torres, persona rellevant al poble, qui també té una plaça al seu nom. Parem en la plaça l'església i un home major ens diu que abans ahí es jugaven grans partits de futbol entre amics. Observem l'església dels Sants Joans, el seu campanar i campanes, que atenen al nom de: Sant Josep, Maria Bàrbera, Sants Joans i Maria Rosa.

Entrem en la plaça del costat, la de la font i d'ací anem a buscar les restes de l'antiga muralla i la “Torre dels tirs” que encara es conserven. De camí ens fixem amb els carrers del casc antic que estan adoquinats i en les façanes d'algunes cases.

Vist açò, caminem uns metres deixant la muralla darrere i ens trobem amb CEIP Juan Carlos I. Des de l'escola podem observar la muntanya del Castell i també l'agüelet.

Acabem el nostre passeig anant fins a la plaça de la constitució on veiem l'ereta que en un passat va donar molta feina i la Creu Gòtica, per tots coneguda com Creueta.

- Pàgina 3 “Viu la Natura”: *Té un clima bo i regular amb hiverns suaus i estius càlids. Aquest fet ens fa poder gaudir de la nostra natura pràcticament els 365 dies de l'any.*

A la muntanya del Castell, trobem la imatge més representativa del nostre poble. A la part central, el Castell i als costats les dues torres (l'Agüelet i l'Agüeleta).

A l'est de la població, de camí a la platja, trobem Els Estanys. Es tracta de tres llacunes d'aigua dolça amb un alt valor ecològic tant pel que fa a la flora com a la fauna.

- Pàgina 4 “Una Platja de Bandera”: *A tant sols 4km d'Almenara, banyada pel mar Mediterrània, trobem la Platja de Casablanca. Amb la tranquil·litat d'abans però, adaptada als nous temps, disposa de gran quantitat de serveis per a veïns i turistes.*

De bandera és la platja, i és per això, el distintiu Bandera Blava l'acredita amb la qualitat de les seues aigües, els seus serveis, les instal·lacions i l'accessibilitat per a totes les persones.

Compta amb un Sender Blau, una ruta litoral d'uns 3 quilòmetres on es pot veure eixir el sol des del seu mirador, contemplar les cases antigues de la platja, per acabar caminant per damunt d'un sender.

- Pàgina 5 “La nostra cuina”: *Almenara compta amb una variada gastronomia, el arròs cultivat durant molts anys a les marjals és un dels principals ingredients a la nostra cuina. Ja siga al nostre plat típic la Paella Valenciana, l'arròs amb fesols i naps o al forn. També un plat destacat trau la matèria prima de la marjal “l'all i pebre d'anguiles”.*

Les nostres festes més arrelades també van al voltant de la taula: Coca Malfeta o en llanda, Coca de tomaca, Coca d'ametla, Pastís de moniato, Coquetes de sagí, Caldereta de bou, Pilotes de festes...

Les taronges de la varietat “Clemenules” a tot el nostre terme i el meló a la nostra marjal, també un referent dins la gastronomia.

- Pàgina 6 “Els autors parlem del poble en dibuixos”: No té text.

• **Annex C**: Enllaços QR que amplien la informació dins la guia i es troben citats a la pàgina 11.

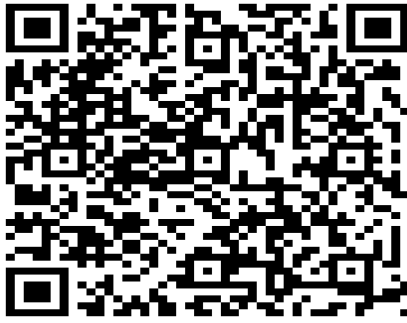
1-Com puc aplegar?

2- Un passeig per Almenara

3- Viu la Natura

4-Una platja de Bandera

5-La nostra cuina

•Annex D: Recull d'algunes receptes realitzades pels alumnes per a elaborar l'apartat corresponent a la gastronomia local i es troba explicat a la pàgina 8.

NOM: Myriam

Les receptes típiques d'Almenara

NOM DE LA RECEPTE: COCA DE LLANDA

Ingredients:

1. Sucre	7. Ralladura
2. Farina ramitaada de llima	8. Canela i
3. Llet entera	ducre
4. Oli	
5. Hous	
6. Llençadura	

Elaboració: En un bol beuim els ous en el sucre després incorporarem la ralladura de llima i beuim. Afegim oli i mengem ara a fem la llet i la mateix, posem tota la farina poc a poc i després la llençadura i mengem. En un molde quadrat em posem tot el contingent i em fem sucre i canela per da munt. fem a 40 minuts i 180 graus

NOM: Fernando

Les receptes típiques d'Almenara

NOM DE LA RECEPTE: La farnella

Ingredients:

Mixt d'ou i d'ou molt

Un ou i de sucre de llima ramitaada

Troncs

Mixt d'ou de sucre

Elaboració: 1- Es parteja l'ou amb el sucre i dos ous

2- Es divideix la pasta en dos bols una bola i s'afegix sobre paper vegetal

3- Es fa el volcansat ratllat en la superfície

4- L'altra bola s'afegix sobre un film i es fa de tota de l'altra.

5- Per acabar es parteja amb clau d'ou.

NOM: NACHO

Les receptes típiques d'Almenara

NOM DE LA RECEPTE: Amigiles amb all i pebre
Ingredients: Amigiles, all, all pimentó,
orella, guindilla i aigua
(Amigiles de la marjal de Almenara)

Elaboració: Es tallen les amigiles i
entallen, es pelen i es treuen
les oreilles, els alls es xafen,
preparar una cullerada
de pimentó i un got d'aigua.
Es fica l'all a calçar, i
es fiquen els alls i de seguida
el pimentó i l'aigua. Es
fiquen les oreilles i les amigiles,
es fura la sal i la guindilla i deixar
20 o 25 minuts.

NOM: Oliva

Les receptes típiques d'Almenara

NOM DE LA RECEPTE: Bunyols de Sant Josep
Ingredients:

Mig litre d'aigua, una quart
d'oli, mig quilo de farina i
una dotzena d'ous.

Elaboració:
En un pent es posa al foc l'aigua
i l'oli, ja calent, es afegint-se
la farina lentament i sense parar
de remoure per a que no es formen
galletes ni arille a bullir.
Feta ja la massa, es treu del foc
i es deixa refredar. En una cassola
es posa la massa i s'hi afegint-se
un per un, els ous. Després en una
paella sonda amb molt d'oli can
regint-se els bunyols.

NOM: Parica Belmonte

Les receptes típiques d'Almenara

NOM DE LA RECEPTE: arròs al forn
Ingredients: 400gr d'arròs, 1 Kg de castella
de porri, 2 coredlles grans, 2 tomates
grans, 1 cabesa d'alls, 1/2 Kg de
cigrons, pebre vermell i safrà, sal

Elaboració: Calent el forn a 200C, pelar i
tallar les oreilles o rodanxes ben fines,
tallar les tomates a per la meitat. S'afegim
la castella en oli d'oliva (5-10 minuts) i
afegim el pebre vermell i regim durant un
minut. Afegim les tomates, cigrons i les oreilles,
els cigrons cuitos i la cabesa d'alls. Afegim
aigua i s'hi afegim el safrà. Ho
in troduim al forn i es preu fins que
s'ha evaporat l'aigua per complet (15 minuts).

NOM: Sma Arques

Les receptes típiques d'Almenara

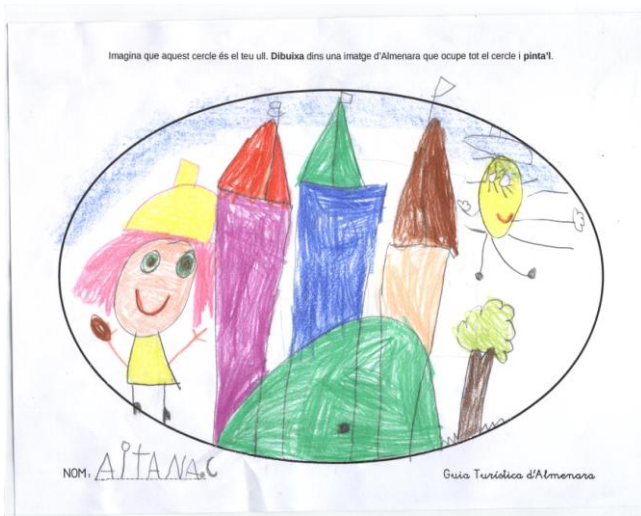
NOM DE LA RECEPTE: Selles de forn
Ingredients:

800 gr. de selles de corde,
500 gr. de oreilles,
500 gr. de tomates madures,
dos alls, julivert, pa rallat, sal, oli,
aigua i pebre-roig.

Elaboració:
Es tallen les oreilles a rodanxes
primas, se'ls posa sal i es
col·loquen en un tefal refractari
en baix em escampat un poc de
pa rallat. Tot calent el forn de
la cassola amb les oreilles,
s'arreglen les selles i es
col·loquen amb rodanxes de tomata
i es posa sal. Picarem els alls i el
julivert per beurejar-ho amb pa
rallat i pebre-roig dels i ho
escamparem per damunt.

•Annex E: Recull de dibuixos fets pels alumnes per a l'apartat de la guia els autors parlem del poble en dibuixos, explicat a la pàgina 9.

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: Ana

Guia Turística d'Almenara

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: Carolina

Guia Turística d'Almenara

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: David

Guia Turística d'Almenara

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: DIKKA

Guia Turística d'Almenara

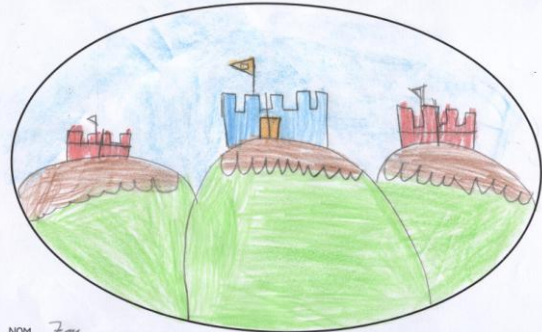
Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: Olivia

Guia Turística d'Almenara

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: Fco

Guia Turística d'Almenara

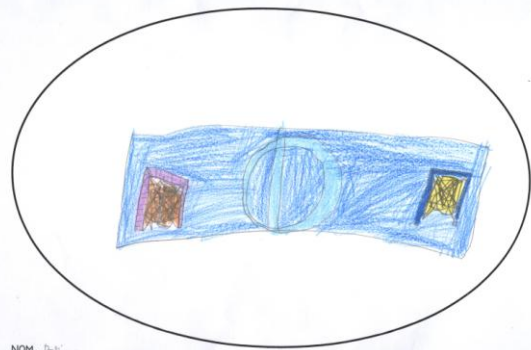
Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: JAIME

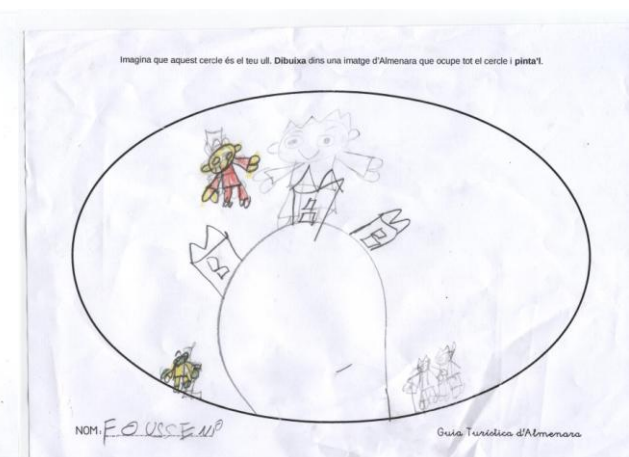
Guia Turística d'Almenara

Imagina que aquest cercle és el teu ull. Dibuixa dins una imatge d'Almenara que ocupi tot el cercle i pinta'la.

NOM: Polina

Guia Turística d'Almenara

- **Annex F:** Recull d'imatges del procés amb el peu de foto corresponent que són citades a cada apartat corresponent del cos del treball. Totes les imatges són d'elaboració pròpia.

1a sessió explicació guia

5a sessió, foto apartat presentació

7a sessió ruta poble: Muralla

7a sessió ruta poble: Mercat

7a sessió ruta poble: Plaça del Lorito

7a sessió ruta poble: façana modernista

7a sessió ruta poble: Plaça de la Font

7a sessió ruta poble: carrers casc antic

7a sessió ruta poble: visita casa del poble

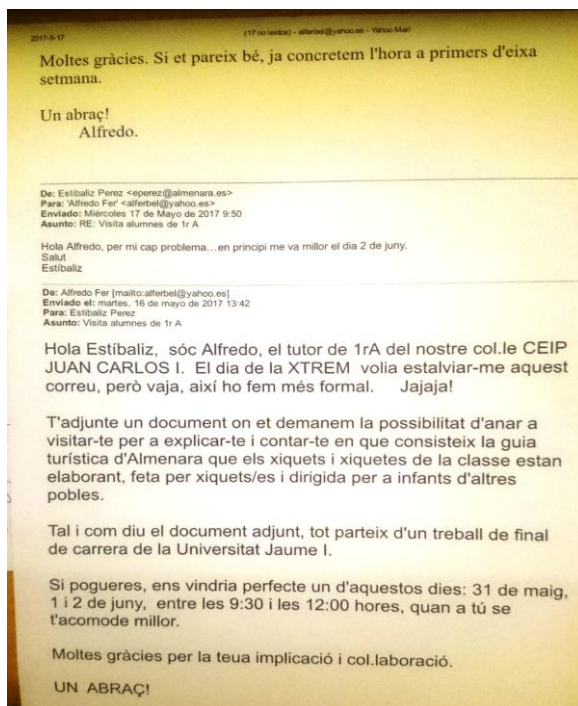
7a sessió ruta poble: la casa per dins

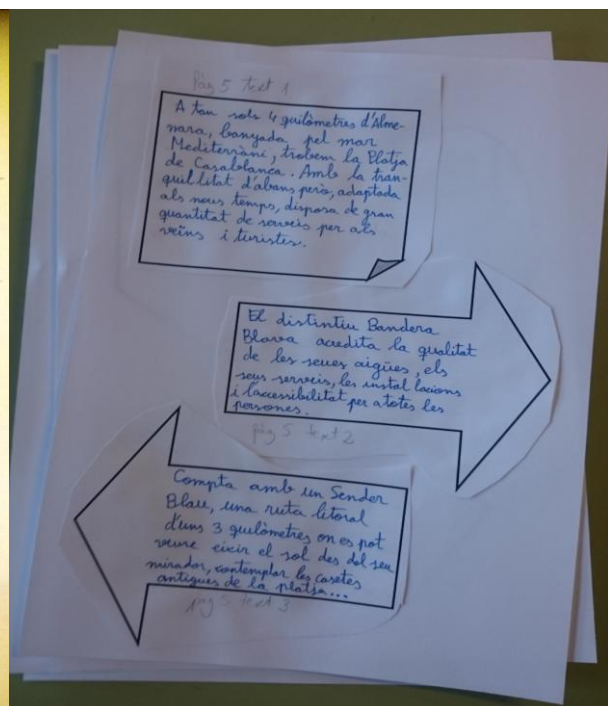
Exposició dels dibuixos i receptes

Informació del poble per consultar en l'aula

Correu visita a l'alcaldeessa

Plantilles amb els textos dels apartats

- **Annex G:** La guia completa: portada, presentació i apartats citat a la pàgina 15.

PRESENTACIÓ

Hola amigues i amics! Som la classe de 1rA del CEIP Juan Carlos I d'Almenara. Vos presentem una Guia Turística del nostre poble que hem fet amb molta il·lusió i l'ajuda del nostre tutor Alfredo Ferrer i Vicente Alegre, mestre en pràctiques. Esperem que gaudiu coneixent-lo! Una forta abraçada!

NOTA DEL COORDINADOR:

El present projecte d'innovació educativa que porta per títol *Guia Turística d'Almenara*, s'ha elaborat com a Treball de Final de Grau en Mestre d'Educació Primària de la Universitat Jaume I amb l'alumnat de la classe de 1rA del CEIP Joan Carles I d'Almenara.

Des d'estes línies vull agrair a Enric Ramiro, tutor del TFG i pràctiques de l'UJI, pel "vist i plau" a tot el projecte. A Alfredo Ferrer, supervisor al col·legi, per fer-me creure en aquest treball des d'un primer moment i deixar-me dur a la pràctica tot el realitzat durant els últims mesos. També, com no, a tota la classe de 1rA: Aitana, Aitor, Álvaro, Ana, Carla, Dario, Dikra, Darius, Fernando, Fousseni, Jaime, Myriam, Nacho, Olivia, Pablo, Victoria, Xavi i Zoe, per transmetrem la il·lusió que tenen en aprendre coses de la seua localitat. I per últim, i no menys important, la col·laboració de Pere Hormigos, Chelo Estrada, i a les tècniques de l'Oficina de Turisme del poble; a qui done les gràcies per la seua atenció i informació prestada.

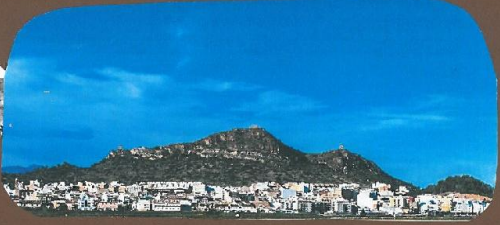
Espero que a tota persona a qui li aplegue la guia a les seues mans sàpiga aprofitar-la. Tant si es nou, per conèixer de més a prop Almenara; com si ja coneix el poble, per seguir donant-lo a conèixer a la resta, que es en definitiva per al que ha sigut creada.

Vicente Alegre

COM PUC APLEGAR?

abans

ara

Almenara, poble de la comarca de la plana Baixa, al sud de la província de Castelló fa de frontera amb la de València. Edificat als peus de la muntanya del Castell la vila d'Almenara en els inicis, tenia un planol quadrangular.

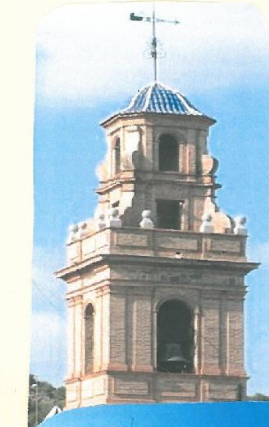
Les noves vies d'accés són: el tren de rodalies Castelló-València que té parada a l'estació del nostre poble. Amb el cotxe, per l'antiga carretera de Barcelona N-340 i la A-7. També disposem de servei d'autobús i taxi que ens comunica amb els pobles de la zona Castelló i València.

+ informació

UN PASSEIG PER ALMENARA

Campanar

Muralla i Torre dels Tirs

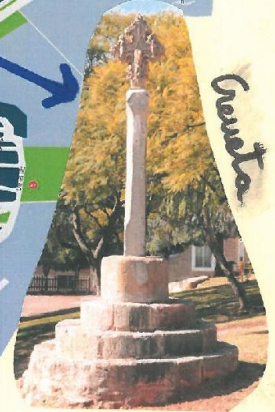
CEIP Juan Carlos I

Erglésia dels Sants Joan

Plaza de la Font

Caneta

Llavanes

Molí d'Anys

Monument "Plaza 8 de Març"

Ajuntament

Pàgina 2

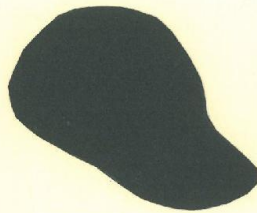
L'expliquem per on anar i què visitar ...

El nostre passeig comença a la Plaza "8 de Març" on es troba el monument dedicat a la dona treballadora. Des d'aquí veiem el Centre de Salut i ens anirem a veure l'Ajuntament. A continuació, anem al llavater, lloc on en un passat es feia molta roba i al seu costat, el Molí d'Ariós, on l'actualitat museu i punt d'informació turística.

D'aquí anem a la Plaza del Mercat, on podem comprar els diaris al carrer.

Al costat, es troba la Plaza de Lorito, des d'on es veu el poliesportiu i algunes magatzems de taronges, que porten el nom d'Almenara arran del món.

Més cap amunt tenim la Plaza d'Assísis March on es pot gaudir del seu parc.

Tirem carrer avall i anem a la Plaza de l'Església. De camí passem per davant de la casa Museu de Genoveva Torres, persona rellevant al poble, qui també té una plaça al seu nom. En passar una estona en la Plaza de l'Església i un home major ens conta que abans allí es jugaven grans partits de futbol entre amics. Observem l'Església dels Santo Joan, el seu campanar i les campanes que atenen al nom de: Sant Josep, Maria Biribera, Santo Joan i Maria Rosa.

Entrem en la Plaza del costat, la de la Font i d'aquí anem a buscar les restes de l'antiga muralla i la Torre dels Tirs que encara es conserva. De camí ens fixem amb els carrers del carrer antic que estan adequats i en les cases modernes d'algunes cases.

Vist això, caminem uns metres deixant la muralla darrere i ens trobem amb el CEIP Juan Carlos I. Des de l'escola es pot contemplar la muntanya del Castell, ja que es troba darrere.

Acabem el nostre passeig anant fins a la Plaza de la Constitució on veiem l'orata que en un passat va donar molta feina, i la Creu Gòtica, per tots coneguda com Creueta.

el passeig en
veiu

Pàgina 3

VIU LA NATURA

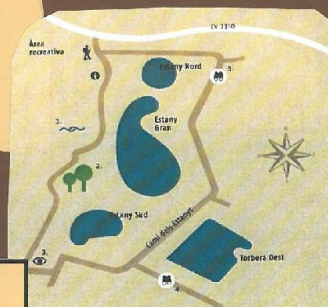
Té un clima bo i regular amb hiverns suaus i estius càlids. Aquest fet ens fa poder gaudir de la nostra natura pràcticament els 365 dies de l'any.

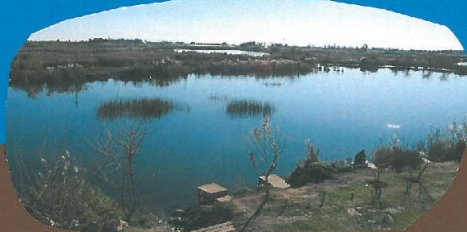
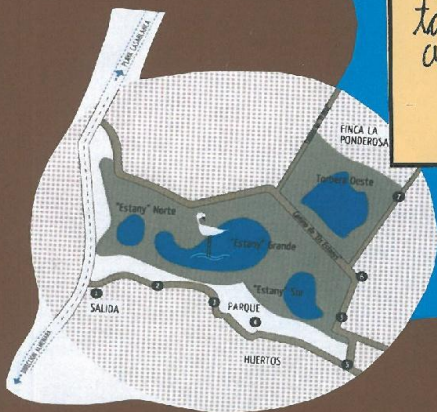
A la muntanya del Castell, trobem la imatge més representativa del nostre poble. A la part central, el castell i als costats les torres.

A l'est de la població, de camí a la platja, trobem els Estanys. Es tracta de tres llacunes d'aigua dolça amb un alt valor ecològic tant pel que fa a la flora com a la fauna.

El primer que trobem és l'Ullal de Cavanyelles, obertura natural entre les roques per on brolla l'aigua subterrània que prové de la Serra d'Espada. Continuant pel sender, al costat de l'Estany Gran, entre joncs i tarongers arribem a la zona de les mozeres. Les mozeres, introduïdes des del s. XVII, servien a la població per donar de menjar als cucs de seda durant l'època de la Ruta de la Seda. Després d'un agradable passeig, arribem al motor que antigament servia per regular l'aigua dels aiguamolls i en temporades de sequera extreia l'aigua dels Estanys per poder regar els camps de cultiu dels voltants. Si continuem caminant, la senda es bifurca cap a l'observatori de La Talola o cap a l'observatori de Casablanca. La visita a tots dos observatoris ens permet obtenir una àmplia visió de la zona i de la biodiversitat del lloc.

+rutes

UNA PLATJA DE

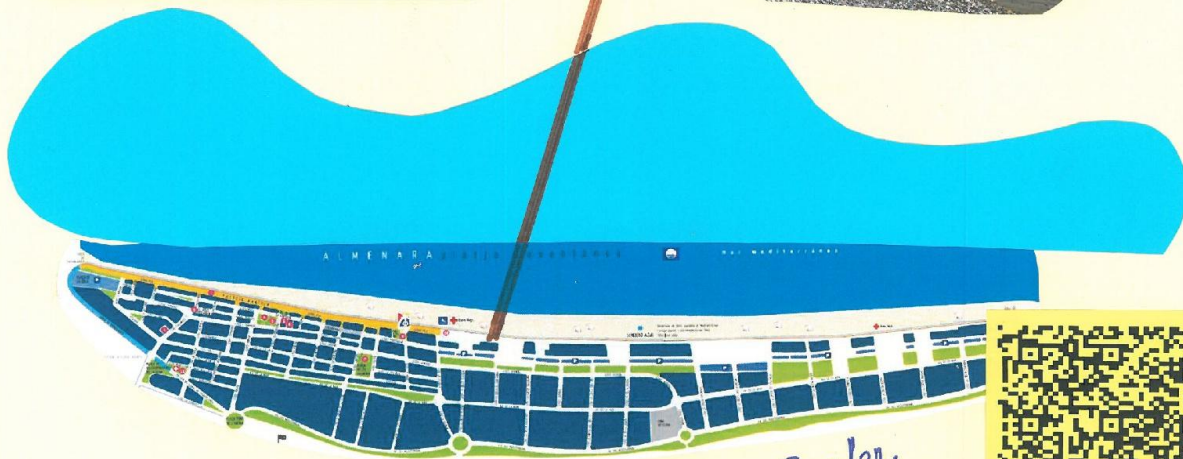
BANDERA

Compta amb un Sender Blau, una ruta litoral d'uns 3 quilòmetres on es pot veure eixir el sol des del seu mirador, contemplar les casetes antigues de la platja...

El distintiu Bandera Blava acredita la qualitat de les seves aigües, els seus serveis, les instal·lacions i l'accessibilitat per a totes les persones.

A tan sols 4 quilòmetres d'Almenara, banyada pel mar Mediterrani, trobem la Platja de Carablanca. Amb la tranquil·litat d'abans però, adaptada als nous temps, disposa de gran quantitat de serveis per als veïns i turistes.

Pàgina 5

Sender verd i roig →

LA NOSTRA CUINA

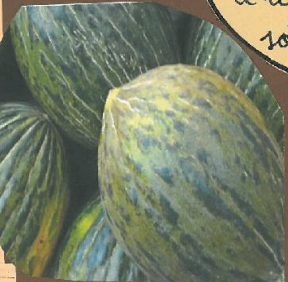
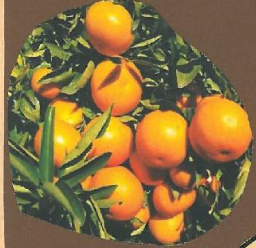
144 - Malfeta
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Malfeta
 INGREDIENTS: 1 kg de farina, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

145 - Taronja
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Taronja
 INGREDIENTS: 1 kg de taronja, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

146 - Calçots
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Calçots
 INGREDIENTS: 1 kg de calçots, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

147 - Pastís
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Pastís
 INGREDIENTS: 1 kg de farina, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

Ahmenara compta amb una variada gastronomia, el arròs cultivat durant anys a les marjals és ingredient principal a la cuina. Paella Valenciana, arròs amb fesols i naps o el forn. Altre plat destacat que trae la matèria prima de la marjal "Lallipebre d'anguiles".

Les taronges de la varietat "Clemenules" a tot el nostre terme i el meló a la nostra marjal, també són referent en la gastronomia local.

Les nostres festes més arrelades, al voltant de la taula es celebren: Coca Malfeta o en llanda, Coca de tomaca, d'ametlla, Pastís de moniato, Caldorreta de bou...

148 - Arròs
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Arròs
 INGREDIENTS: 1 kg d'arròs, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

149 - Taronja
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Taronja
 INGREDIENTS: 1 kg de taronja, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

150 - Calçots
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Calçots
 INGREDIENTS: 1 kg de calçots, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

151 - Pastís
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Pastís
 INGREDIENTS: 1 kg de farina, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

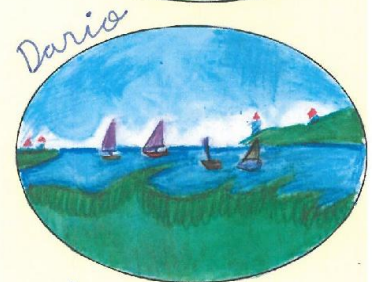
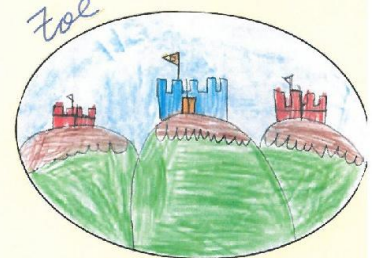
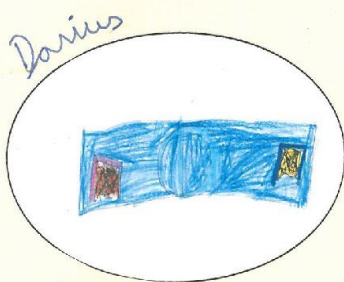
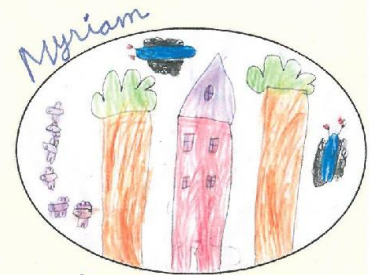
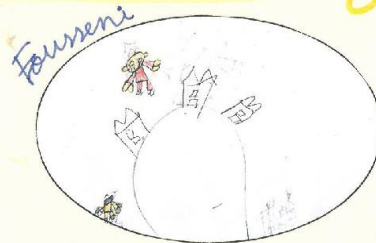
152 - Caldorreta
 Les receptes típiques d'Alemanya
 NOME DE LA RECEPTE: Caldorreta
 INGREDIENTS: 1 kg de carn, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat, 1/2 kg de sucre, 1/2 kg de mantega, 2 ous, 1 l de llet, 1/2 l de aigua, 1/2 kg de llevat.

On poder menjar

ELS AUTORS PARLEM

DEL POBLE EN

dibuixos

Pàgina 7

- **Annex H:** Pòster que s'utilitzarà en la defensa del treball.

GUIA TURÍSTICA D'ALMENARA

ALUMNE: Vicente Alegre Alfonso
TUTOR TFG: Enric Ramiro Roca

CORREU: al260258@uji.es
ASSIGNATURA: MP1040

Universitat Jaume I
Curs 2016-2017

1. RESUM

És important conèixer el poble on vius tant la seua part històrica com cultural i quina millor forma que siguen els propis alumnes qui elaboren els continguts que també els serviran per a donar a conèixer el seu poble a altres xiquets i majors.

Al TFG que s'exposa a continuació per donar un sentit acadèmic es donen unes breus pinzellades per comprendre el significat del terme guia turística, englobant-lo dins les Ciències Socials. Després es porta a terme la seua pràctica dins l'aula i s'analitzen els resultats del seu treball.

Amb el desenvolupament d'aquesta acció professional ajudem a divulgar els atractius turístics de la localitat entre els xiquets, joves i majors del poble i dels voltants.

2. INTRODUCCIÓ

Tenint en compte que la columna vertebral del treball són les Ciències Socials sentem les bases de la nostra guia dins aquesta disciplina.

Benejam (1993), va definir les *Ciències Socials* com «totes les que estudien les activitats de l'ésser humà en societat, tant en el passat com en el present, i les relacions i interaccions amb el medi i el territori on s'han desenvolupat o es desenvolupen en l'actualitat».

Una de les seues branques, la *Geografia*, és la que ens dona suport contingut del nostre projecte. **Sebastià (2008)** la defineix com «una essència entre l'ésser humà i el medi natural».

Aquesta branca es subdivideix en dues més, la *humana*, la qual s'encarrega de l'estudi del context de l'espai i de la relació entre la població amb la naturalesa es en la que ens centrem.

Dins la *Geografia humana* trobem el *turisme*, que sense una bona *guia turística* que el promoció no seria res. A Almenera hi ha una bona promoció per part de el *Patronat Municipal de Turisme* de la localitat.

Aquesta promoció es trasllada a l'aula per fer protagonistes als alumnes elaborant la guia del seu poble. En definitiva, aconseguir que la paraula conèixer es converteixen en estima cap al seu poble.

4. OBJECTIUS

- **Crear** una guia turística d'Almenera.
- **Conèixer** la localitat i els serveis.
- **Despertar** l'interès per allò que els identifica.
- **Treballar** la interdisciplinarietat d'àrees a través dels continguts de la guia.
- **Fomentar** la utilització de noves tecnologies com a recurs per obtenir informació.

4. METODOLOGIA

El projecte s'ha posat en pràctica amb la classe de 1rA del CEIP Juan Carlos I d'Almenera amb 18 alumnes.

A partir de la informació recollida es plantejen les 10 sessions amb les tècniques apreses durant la titulació per a treballar els continguts que apareixen a cada apartat i elaborar la guia col·locant tota la informació en cartolines del tamany DIN-A3 i ampliant la seua informació amb enllaços QR (*veure els resultats a les imatges del pòster*).

Els apartats dels que consta la guia són els següents: Portada, Presentació, Com puc aplegar?, Un passeig per Almenera, Viu la natura, Una platja de bandera, La nostra cuina i Els autors parlen del poble en dibuixos.

De xiquets i per a xiquets!

* Resultat del treball realitzat pels alumnes de la classe de 1rA del CEIP Juan Carlos I d'Almenera de Castelló.

“Guía Turística”: algo más que un catálogo frío de datos, algo más que un desangelado archivo de información [...] mostrar al que nos visite el alma y la fisonomía de la provincia o municipio, hacer comprender al turista su significado y su valor emocional.

(Valentín Bleye Giménez, 1953)

5. RESULTATS

Una volta realitzat el projecte es poden traure molts resultats de la seua posada en pràctica. A destacar que possiblement els alumnes no tinguen molt clar tots aquells continguts que té la guia turística sobre el seu poble però, almenys, s'interessen per ella transmetent el desig de tindre un exemplar per a ells i açò vol dir que es senten identificats amb el treball.

Com a proposta de millor del treball es podria afegir uns enllaços a uns àudios gravats pels alumnes. Un donant l'opinió sobre el seu poble per fer promoció i altre entrevistant a gent major preguntant pels costums d'abans o com es celebraven les festes.

7. CONCLUSIONS

Possiblement molts dels continguts treballats no han sigut assimilats com caldria. Al final, el que importa no és la quantitat sinó la qualitat i aquells que s'han assolit siguen per a sempre.

La nostra tasca com a mestres del s. XXI no pot limitar-se a difondre uns coneixements que ja estan a Internet. Hem de guiar als nostres alumnes a trobar allò que realment els motiva i donar-los l'oportunitat de vienciar els continguts en directe, d'aquesta manera poden aplegar a entendre'ls molt millor.

AGRAÏMENTS

Aquest Treball de Final de Grau ha estat supervisat per Enric Ramiro Roca a qui he aplegat la seua preocupació en que trobare un tema que m'inspirés però sobretot, per haver estat sempre a la disposició davant qualsevol necessitat.

A la meua família per ser pillar incondicional dels meus i les meues educatives i haver estat sempre recolzant-me en tot allò que he fet.

Al CEIP Juan Carlos I d'Almenera, la classe de 1rA i especialment a Alfredo Ferrer, el meu supervisor, per fer-me creure que amb confiança i acompanyament el que el proposés, finalment arribaria a ser realitat.

Per últim a Pere Hominigo, Chelo Estrella i les tècniques de l'Oficina de Turisme d'Almenera per tota la informació i atenció prestada.

BIBLIOGRAFIA

- Benejam, V. (1993). Característiques de una buena guía turística de la Provincia de Palencia. Trabajo presentado en el concurso de 1993 bajo el tema Palencia. Palencia.
- Pochi, J. (2005). "Didáctica de la Ciencia Social y pensamiento educativo en la obra de Pilar Benavente". *Revista didáctica de las Ciencias experimentales y sociales*, 28, pp 25-40.
- Sebastià, R. (2008). *Ciències Socials i la seua didàctica*. Universitat d'Alicante.